

Радмило Петровић

РЕЧНИК ПРАИСТОРИЈСКЕ СКУЛПТУРЕ, ПИСМЕНОСТИ
И КЕРАМИЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Издавач

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

e-mail institut.skp@gmail.com

За издавача

Др Срђан Словић, в. д. директора

Уредник

Др Срђан Словић, научни сарадник

Технички уредник

Миодраг Панић

Лекџура и корекџура

Татјана Чомић

Обрада фотоџрафија

Александар Димитријевић

Припрема и шџамџа

„Graficolor“, Краљево

graficolor@ptt.rs

Тираж

300

Радмило Петровић

**Речник
праисторијске скулптуре,
писмености и керамичке
индустрије**

Лепосавић, 2014.

Монографија је урађена у оквиру пројекта „Материјална и духовна култура Косова и Метохије“ (ев. бр. 178028), који је одобрило и финансирало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

САДРЖАЈ

Сјај Балканске праисторије 9

Увод 11

I ДЕО

ОД МОНУМЕНТАЛНЕ СКУЛПТУРЕ ДО СИТНЕ ПЛАСТИКЕ 13

1. Евроазијски токови скулпторалне генезе од Вилендорфа до Костјенке и Чаталхијка 15

2. Јединствена појава и ликовна уникалност мезолитског локалитета Лепенски вир 23

3. Ранонеолитска Црвенокоса богиња из Доње Брањевине, или о најранијој идолатрији Велике мајке земље 24

4. Винчанска скулптурална керамичка индустрија ситне пластике 32

5. Енеолит или о тренутку рађања балканског металног доба, или о времену обожавања култа сунчевог диска 38

6. Уметност и култура бронзаног доба и дорска сеоба 43

7. Време грчког архајског доба и доба владавине тиранина Пизистрата и тренутак рађања кнежевских блага у Новом Пазару, Атеници и Требеништу. Почетак продукције сребрних нумизмата са грчким натписима, „дероникон“ 82

II ДЕО

КЕРАМОГРАФИЈА ИЛИ О ПОЧЕТКУ СЕРИЈСКЕ ПРОДУКЦИЈЕ УПОТРЕБНОГ ПОСУЂА ПРАИСТОРИЈСКОГ ДОБА 91

1. Јединственост урбанизма Лепенског вира као форма најраније ихтиолошке идолатрије и тренутак рађања криптографских словних графема 93

2. Најмлађи хоризонти живота с Лепенског вира 114
3. Заједничка егзистенција старчевачких локалитета
(најстаријих у Србији, Македонији, Грчкој и Турској) 120
4. Рађање неолитског центра у Винчи и време уједињења
балканског културног простора 128
5. Типологија и иконографија енеолитске
и бронзанодопске ситне пластике и употребног
керамичког посуђа од средине трећег до првог миленијума
пре наше ере, у време досељавања првих Индоевропљана
на Балкан 148
6. Време дорске сеобе првих људи гвозденог доба с Дунава,
од краја другог века пре наше ере до времена локалитета
Брњица и металних наруквица типа „јухор“ 165
7. Кнежевски трезори из Новог Пазара и Требеништа
у време илирско-грчке симбиозе 174

III ДЕО

ВРЕМЕ ШЕСТОГ МИЛЕНИЈУМА ПРЕ НАШЕ ЕРЕ

И ТРЕНУТАК РАЂАЊА ПРВЕ ПИСМЕНОСТИ

У ЧАТАЛХИЈКУ 193

1. Питандера из Чаталхијка 195
2. Прва ресавска школа писмености са Бањице
из петог миленијума пре наше ере 200
3. Писменост из Тартарије и Каранова
(неолитска писменост се шири према Бугарској и Румунији) 205
4. Јединствени типолошки развој балканских
словних графема с простора Винче према Криту
и Микени и линеарно писмо А и Б 221
5. Шести век пре наше ере, или о времену најраније школе
грчке писмености Пизистратовог доба
– или о Бустрафедону 224

IV ДЕО	
ЗАКЉУЧАК	229
V ДЕО	
ЛИТЕРАТУРА	239
VI ДЕО	
ОПИС ТАБЛИ	277
VII ДЕО	
ЛИКОВНИ ПРИЛОЗИ ТАБЛИ	313